

VAN BOTERBERG TOT SUPERHEFFING**1980**

Jaar	Melkveehouders / koeien	Melkkoeien x 1000	Melk/vet /eiwit gem. / koe	Melkgeld cent/kg.	Melk Mln. kg	Kaas ¹⁾ mln. kg.	Boter ¹⁾ mln. kg.	Boterberg mln. kg.	M-Melkp. mln. kg

1) Productie / consumptie / export

1980									642
1980-01-15	LC	Lukkes CCLB: Groeiend verschil in boereninkomen							nw
1980-01-17	PZC	PZ. Schelhaas: ‘Nederland nog steeds zuivelland nummer één’							
1980-01-17	ZZNB	Melkveehouderij veranderde sterk in de zeventiger jaren							
1980-02-12	LC	<u>Kans op melkheffing (50 cent) is groter dan 90-95 % – (= plan van 1984)</u>							
1980-02-18	LC	Commentaar: Brusselse plannen Gundelach niet acceptabel							
1980-02-21	PZC	<u>Schelhaas: ‘Wél beheersing produktie melk, geen superheffing’</u>							
1980-02-21	ZZNB	Kritiek op manier beheersing van melkproduktie							
1980-05-22	PZC	Boterberg verdwenen dankzij goede gang van zaken op de Ned. zuivelmarkt’							
1980-06-11	PZC	EG-commissie bezuinigt op exportsubsidies							
1980-05-22	PZC	Boterberg verdwenen							
1980-08-01	ZZNB	Koeien trekken zich niet veel aan van het weer en geven melk							
1980-08-22	ZZNB	Boterberg slinkt, maar EEG zuivelprobleem niet opgelost							
1980-09-02	ZZNB	De prijs van melk vrij gelaten							
1980-09-04	PZC	Van Aardenne herstelt minimumprijs voor melk							
1980-09-06	PZC	Woensdag weer minimumprijs volle melk							
1980-09-17	LC	R. Zijlstra: Kritiek op de zuivel is veel te overdreven							
1980-09-10	LC	Jan Nijland stuitte melkcontingenten in CBTB-zuivel							
1980-10-16	PZC	Zuivelmarkt biedt vriendelijk aanzien							
1980-12-16	LC	Joris Schouten: ‘Zuivelfabriek moet superheffing innen’							

1980

Leeuwarder Courant 1980-01-15

Lukkes CCLB: Groeiend verschil in boereninkomen 'geen invloed opleiding'

DRACHTEN - De inkomensverschillen in de melkveehouderij groeien van jaar tot jaar. Vorig boekjaar groeiden ze met 23.000 gulden tussen een groep van de beste ligboxenstallen en de groep met de minste resultaten. Ir. Hans Lukkes van de CCLB haalde die cijfers uit de gegevens van 160 ligboxenstallen, waarvan hij de bedrijfseconomische boekhouding voert. Op de eerste bijeenkomst van de CCLB, in Drachten, waar hij de boekhoudingen behandelde, vroeg hij zich af, wat de oorzaken van die toenemende verschillen zijn.

Als eerste oorzaak noemde hij het verschil in melkproductie per koe en als tweede het verschil in melkprijs. Deze factoren leidden tot een verschil in melkprijs, dat per koe groeide van 366 naar 429 gulden. Verder groeide de post omzet en aanwas per koe van 53 tot 90 gulden en het verschil in voerkosten per koe liep op van 39 naar 70 (op de goede bedrijven werd meer gevoerd). Ook werd het verschil in aantal koeien per man groter; het liep op tot gemiddeld 10,9. Vooral door dit cijfer stegen de bewerkingskosten per koe op de ongunstige bedrijven sterk, waardoor er per koe een verschil ontstond van 406 gulden.

Ir. Lukkes illustreerde deze cijfers nog met de volgende gegevens: In 1978/79 hadden 27 van de 160 bedrijven – waarbij het allerbeste bedrijf nog uit de cijfers is gelaten - een arbeidsopbrengst van de ondernemer van meer dan een ton, terwijl daarnaast eveneens 27 bedrijven, ligboxen ouder dan twee jaar uit dezelfde groep, een arbeidsopbrengst hadden beneden de 32.000 gulden. Zeven bedrijven hadden zelfs een negatieve arbeidsopbrengst.

Over de bedrijfsuitkomsten van het lopende jaar constateerde ir. Lukkes, dat je resultaten duidelijk lager zijn dan in het eerste halfjaar van het vorige boekjaar, te weten 16.000 gulden. De oorzaak van deze ongunstige ontwikkeling is, niettegenstaande een uitbreiding van de veestapel met zes koeien op de 67 onderzochte bedrijven, een lagere melkprijs (0,8 ct) en een lagere melkgift van 88 kg per koe. Dit leidde tot 75 gulden minder melkgeld per koe, waar een groeiende post omzet en aanwas van 42 gulden tegenover stond. De kosten daarentegen stegen aanmerkelijk.

De voorzitter van de Friese grasdrogerijen, de heer Harm Kijlstra, kwam in het geweer tegen een opmerking van ir. Lukkes over de stijgende kosten, die veroorzaakt worden door de grasdrogerijen bij die boeren, die daaraan mee doen. Ir. Lukkes schreef de helft van het verschil van 6000 gulden in loonwerk tussen de goede en de ongunstige bedrijven toe aan de grasdrogerijen. De heer Kijlstra meende dat de kosten van het grasdrogen gemiddeld over alle bedrijven zo laag zijn, dat het eigenlijk geen invloed heeft. Het maakt 2700 gulden verschil tussen beide groepen, zei Lukkes.

Op een vraag van de heer Kijlstra wie nu eigenlijk die beste boeren zijn en wat voor opleiding ze hebben, antwoordde ir. Lukkes, dat zulks moeilijk te zeggen is. „Het is ons niet duidelijk in hoeverre de opleiding een positieve of negatieve rol speelt. Je kunt niet zeggen, dat de besten een betere opleiding hebben dan de slechte groep. Hier spelen instelling en capaciteit die de boer van zichzelf heeft meegekregen, een zeer belangrijke rol”

De heer Anton Jolink, directeur van de CCLB, constateerde, dat er een „auto-selectie” aan de gang is, waarbij hij het een gelukkige omstandigheid vond, dat er juist onder de leden van de

CCLB een geringere afvloeiing van boeren valt te constateren dan overeenkomt met het gemiddelde cijfer. Het feit, dat je bij de CCLB bent, geeft grotere overlevingskansen.¹ Hij deelde ook mee, dat de CCLB door personeelstekort genoodzaakt is geweest een ledenstop in te voeren voor niet-agrariërs.

Provinciale Zeeuwsche Courant, 1980-01-17

Nederland nog steeds zuivelland nummer één

(Van onze redactie economie)

DEN HAAG - Nederland is nog steeds het eerste zuivelland ter wereld.

- Het aantal melkveehouders nam af, maar produktie steeg.
- Waarde zuiveluitvoer steeg in 9 jaar met f 3 miljard.
- Drinkyoghurts zijn concurrenten van de frisdranken.
- Steeds meer melk uit België in consumptie.

Dat zijn een aantal belangrijke punten die drs. H. Schelhaas, de voorzitter van het *Produktschap voor Zuivel*, in zijn nieuwjaarsrede voor de bestuursvergadering van het produktschap aanstipte. Zo blijkt, dat vanaf 1970 tot en met 1979 het aantal melkveehouders met 38 procent is gedaald van 116.000 naar 72.000. Tegelijkertijd echter verdubbelde in die tien jaar tijd het aantal melkkoeien. De melkproduktie per melkveehouder werd in die periode dan ook ruim twee keer zo groot.

De zuivelhandel stond voor de niet geringe taak voor ongeveer 40 procent meer melk afzet te vinden. Hierin is men goed geslaagd, aldus drs. Schelhaas, mede dankzij de mogelijkheden die de EEG bood. Opvallend was vooral de sterke uitbreiding van de kaasafzet (55 procent) en die van de vol-melkpoeder (125 procent). De waarde van de zuiveluitvoer steeg van f 1,8 miljard in 1970 naar ongeveer f 4.5 miljard in 1979.

Opvallend was de toenemende betekenis van de zuivelafzet naar de OPEC-landen. Gecondenseerde melk en vol-melkpoeder werden voor het grootste deel geëxporteerd naar landen buiten de EEG. In 1979 ging van deze exporten ongeveer de helft naar de OPEC-landen, tegen resp. 20 en 31 procent in 1970. „Ook hieruit blijkt weer, dat het eerste en meest duidelijke resultaat van een stijging van de koopkracht in de derde wereld is een belangrijke toeneming van de vraag naar voedsel, waaronder melk en zuivelprodukten”, aldus Schelhaas.

Handelaren.

Onder invloed van de opkomst van nieuwe distributiemethoden en de gewijzigde koopgewoonten daalde het aantal melkhandelaren sterk, nl. van 9000 naar 5000 en het aantal melkbezorgers in loondienst van 1900 naar 600. Het aandeel van de aan huis bezorgde melk liep terug van 10 naar 34 procent.

„Nog steeds is Nederland het eerste zuivelland ter wereld, maar wel wordt naar mijn indruk de positie van de Nederlandse zuivel in de jaren tachtig sterker bedreigd dan aan het begin van de jaren zeventig”, zei drs. Schelhaas. Deze bedreiging komt van de kant van de concurr-

1 (?) Misschien melden 'de betere boeren' – grotere interesse in alles rond hun vak - zich aan bij de CCLB en is het niet zo dat ze betere boeren worden na aansluiting! (ZHN.)

renten en van invloeden van buiten de zuivelsector. „Gedacht moet hierbij worden aan de toenemende kritische aandacht voor de relatie tussen gezondheid en voedingsmiddelen, alsmede voor de milieuproblematiek, de problemen rondom de ruimtelijke ordening en het gebruik van de schaarse grond. Het zal in de toekomst aanmerkelijk meer moeite gaan kosten de positie van de Nederlandse zuivel te handhaven dan in de zeventiger jaren het geval was”, zo meent Schelhaas.

In 1979 nam de melkproduktie in ons land met 2 procent toe. Onze zeer omvangrijke kaasexport - een kwart van de wereldhandel in kaas - steeg in 1979 met 10 procent. Naar EEG-landen - vooral naar Engeland - werd ongeveer 15.000 ton kaas meer uitgevoerd, naar landen buiten de EEG 10.000 ton meer.

Yoghurts.

De totale binnenlandse afzet van de Nederlandse consumptiemelkindustrie steeg van 1601 miljoen kg naar 1620 miljoen kg. Volgens drs. Schelhaas is deze stijging in belangrijke mate toe te schrijven aan de vraag naar de zogenaamde drinkyoghurts, die volgens hem in toenemende mate in concurrentie treden met de frisdranken. Daarnaast steeg het verbruik van uit België geïmporteerde melk. Ongeveer 13 procent van de melk die in de huishoudingen wordt geconsumeerd was van Belgische herkomst.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1980-01-17

Van koe naar fabriek

Melkveehouderij veranderde sterk in de zeventiger jaren

RIJSWIJK, 16-1. De Nederlandse melk is in de jaren zeventig het traject van koe naar fabriek langs een veel modernere weg gaan afleggen.

De ligboxenstal, de melkkoeltank op de boerderij en de rijdende melkontvangst kenden we in 1970 nauwelijks. Nu woont 42 procent van ons melkvee in ligboxenstallen, tachtig procent van de melk wordt in 40.000 tanks op de boerderijen gekoeld bewaard tot ze wordt opgehaald en 82 procent wordt opgehaald door zevenhonderd rijdende melkontvangsten.

Voorzitter drs. H. Schelhaas van het *Produktschap voor Zuivel* noemde woensdag deze cijfers in zijn nieuwjaarsrede.

Hij vertelde ook dat het aantal melkveehouders in de tien jaren van 1970 tot en met 1979 is gedaald van 116.000 tot 72.000, dat is met 38 procent. De melkproduktie steeg in die tijd met veertig procent. De melkproduktie per melkveehouder en het aantal melkkoeien per bedrijf verdubbelden.

Geen contingentering

Politiek noch wat de structuur van de melkveehouderij betreft is de EEG rijp voor invoering van een contingentering van de melkproduktie. Daarentegen is een systeem van vrijwillige produktiebeperking onder de huidige omstandigheden een bijna ideaal middel. Voorzitter drs. H. Schelhaas van het *Produktschap voor Zuivel* betoogde dit woensdag in zijn nieuwjaarsrede.

Kans op melkheffing (50 cent) is groter dan 90 procent

DRACHTEN - De kans, dat de melkheffing van vijftig cent per kilo overmelk er komt, is 90 tot 95 procent, zei Ir. Leen van der Giessen, van het *Landbouw-Economisch Instituut* (LEI) gisteravond op een bijeenkomst van de afdeling Bakkeveen van de *Friese ABTB* in Drachten. De EEG-Commissie heeft de uitvoering van de heffing wel bij de fabrieken en ondernemingen gelegd, maar dat deed ze om er af te wezen. Ir. Van der Giessen verwacht, dat het ministerie van landbouw richtlijnen aan de fabrieken zal verstrekken over de uitvoering.

Als dergelijke richtlijnen niet zouden worden gegeven, dan zou de heffing van fabriek tot fabriek verschillend worden uitgevoerd. Ir. Van der Giessen achtte het niet onwenselijk, dat de melkcontingenten per boer verhandelbaar zullen worden. Hij dacht aan een prijs van bijvoorbeeld een gulden per liter. Uit opmerkingen in de geheel bezette zaal van het parochiehuis bleek, dat verschillende boeren voor een gulden wel contingenten zouden willen kopen.

Ir. Van der Giessen had dit jaar de hoge heffing van vijftig cent per liter nog niet verwacht. Overigens is de toestand van de veehouderij dit jaar al triest nu de arbeidsinkomens terugvalen naar gemiddeld 65 procent van het overeenkomstige cao-loon in de landbouw. En dan moeten de ingrijpende maatregelen nog komen, merkte hij op.

Bedrijven met minder dan dertig melkkoeien zijn niet meer levensvatbaar en komen niet in aanmerking om bijvoorbeeld door een zoon te worden overgenomen. Er zijn nog 15.000 van zulke bedrijven in Nederland, waar de boer straks aangewezen zal zijn op de bijstandswet, als de prijsmaatregelen doorgaan.

De verhoging van de medeverantwoordelijkheidsheffing met een procent zal de boeren op de grote bedrijven 2000 gulden kosten en op de kleine bedrijven met gemiddeld 25 koeien en 5.000 kg melk kost het 750 gulden. Op die bedrijven is iedere teruggang al te veel, zei ir. Van der Giessen, en niet meer te dragen.

Dat is echter nog niet het ergste, zo voegde hij er aan toe. Het is de bedoeling de melkprijs eerst nog met anderhalf procent te verhogen zonder dat de boer dat in handen krijgt. Die anderhalf procent verdwijnt immers weer met de hogere heffing en met een verlaging van een halt procent van de monetaire compenserende bedragen, die ook als een soort heffing op de producten ligt bij export.

Bij de prijsvoorstellen van Gundelach is geen rekening gehouden met een inflatie in Nederland van ongeveer zeven procent. Deze kostenstijging zal niet ongedaan gemaakt kunnen worden door een verhoging van de melkproductie, zoals dat nu nog wel mogelijk is geweest.

De EEG komt nu met een heffing van vijftig cent op de overmelk, omdat andere oplossingen niet tot het beoogde doel, verlaging van de zuivelkosten in de EEG, zouden leiden. De melk levert de boer dan nog maar tien cent per liter op en daarvoor produceert hij het in geen geval.

2 De inhoud van deze lezing van de LEI man Leen van Giessen, bevat – bijna – het volledige plan, wat 4 jaar later werd ingevoerd. Zwlfs de overheffing – superheffing – was al 75 % van het melkgeld in 1980 (ZHN.)

De verantwoordelijkheid voor de 50 centsheffing wordt in de EEG-verordening bij de fabrieken gelegd.

DE EEG-Commissie laat het aan de afzonderlijke landen over hoe de verordening wordt uitgevoerd. Men neemt het woord contingentering niet in de mond maar het voorstel is niets andere dan een regelrechte contingentering met een bevrozing van de melkproductie op het huidige niveau, zei ir. Van der Giessen. Men vermijdt het woord, omdat bij het gebruik ervan de EEG-Commissie voor een uniforme regeling in de hele EEG zou moeten zorgdragen. Nu is de minister genoodzaakt tot het verstrekken van richtlijnen voor een uniforme uitvoering.

Ir. Van der Giessen kon zich niet indenken, dat de heffing gelijkelijk over alle melk zal worden uitgesmeerd, wanneer er bij een fabriek meer melk komt dan vorig jaar. De boeren zullen dat niet aanvaarden. Dat betekent, dat je per boer de hoeveelheid melk moet vaststellen, waar bij vooral die boeren vast komen te zitten, die juist aan het uitbreiden zijn. Het lijkt mij voor de minister niet aanvaardbaar, dat deze mensen over de meerdere melk een heffing van 50 cent moeten betalen, zei ir. Van der Giessen.

Er zullen dus uitzonderingen moeten komen, ook voor boerenzoons, die hun vader opvolgen en voor boeren, die net een nieuw bedrijf in de Flevopolder zijn begonnen. Voor al die gevallen moet er een reserve-pot komen. Dat is mogelijk door niet uit te gaan van 99 procent maar van een maximum van 98 procent van de levering als kwantum voor het nieuwe jaar.

Bij de komende onderhandelingen over de melkprijs in de raad van landbouwministers, zal blijken, dat de meeste landen de heffing van 50 cent zullen aanvaarden. Nederland en Ierland zullen het meeste tegen zijn. Ierland zal wel een extra contingent in de wacht slepen, maar daar hoeft Nederland volgens ir. Van der Giessen niet op te rekenen. De Fransen komen wel aan hun trekken via een betere regeling voor de monetair compenserende bedragen. Misschien zit er nog enige speling in een iets hogere melkprijs over de hele lijn.

Leeuwarder Courant 1980-02-18

Commentaar: Brusselse plannen Gundelach niet acceptabel

BOEREN IN NOOD

„**ONAANVAARDBAAR**” hebben de Friese landbouworganisaties de voorstellen van de groene paus van Europa Gundelach voor de landbouwprijzen in de Europese Gemeenschap genoemd. „Onverteerbaar” heeft de *KLNC*-voorzitter ir. David Luteijn die plannen geheten, „onhaalbaar” de eerste man voor landbouwzaken van het *CDA in het Europees Parlement*

Teun Tolman en „onbegrijpelijk” de voorzitter van het *Landbouwschap* drs. Joris Schouten. Voor Friesland, dat zo sterk afhankelijk is van de melkveehouderij, zou het doorgaan van Gundelachs plannen economisch een ramp, sociaal een schandaal en menselijk een drama betekenen.

De boeren hebben een verhoging van de landbouwprijzen van zeven à acht procent nodig om hun kostenstijging enigszins te dekken en niet nog verder in inkomen achteruit te gaan. De *Europese Commissie* in Brussel wil echter maar 2.4 procent geven om de uitgaven van de EEG voor de landbouwmarkt te drukken. Bovendien wil zij een superheffing van vijftig cent leggen op elke liter die er méér wordt geleverd dan 99 procent van de vorig jaar afgeleverde melk. Als deze plannen zouden doorgaan zou dat de genadeslag voor vele Friese boeren betekenen.

Zij die de voorstellen om de uitgaven van Brussel voor de landbouw te besnoeien verdedigen komen met sprekende cijfers. Elk seconde geeft de Europese Gemeenschap 400 gulden voor de melkmarkt uit. Iedere koe in de EEG krijgt gemiddeld een subsidie van bijna 500 gulden per jaar voor melk die ze te veel heeft geproduceerd. De gemeenschappelijke landbouwmarkt slokt ruim driekwart van de uitgaven van de Europese Gemeenschap op. Dat deel wordt steeds groter, waardoor andere noodzakelijke uitgaven in de knel komen. Alleen voor de zuivel staat al 12,5 miljard gulden op de EEG-begroting, waarvan 4,5 miljard voor het opkopen van magere melkpoeder en 1.6 miljard voor de boter.

Er is weinig uitzicht op verbetering in deze toestand, mede doordat de melkproductie in de Europese Gemeenschap met gemiddeld twee procent per jaar stijgt. Ieder procent dat de Europese Gemeenschap méér op de landbouwprijzen toestaat kost haar per jaar bijna 400 miljoen gulden. De prijsverhoging van 7,9 procent die de Europese boerenorganisaties voor dit jaar hebben voorgesteld zou volgens deze vuistregel Brussel 2,8 miljard gulden extra kosten. Dat is een onhaalbare zaak.

Gundelach zegt dat men het prijsbeleid van de EEG voor de landbouw niet langer slechts als inkomensbeleid ten behoeve van de boeren mag beschouwen. De landbouwprijzen moeten meer worden aangepast aan de marktsituatie met haar vraag en aanbod. Maar het resultaat van Gundelachs plannen is wel dat de boeren worden gepakt in hun inkomen. Dat is sociaal des te minder te aanvaarden omdat hun inkomenspositie vergeleken met die van andere beroeps-groepen de laatste jaren voortdurend is verslechterd ondanks het feit dat zij hun productie hebben opgevoerd. Brussel lijkt de melkproductie te willen terugdringen door juist de goed producerende boeren het leven onmogelijk te maken.

Dit alles is in strijd met het Verdrag van Rome dat de boeren in de *Europese Gemeenschap* een redelijk inkomen, een menswaardig bestaan dus, belooft. Waarom zou men de overproductie van melk niet bestrijden met het geven van premies aan de boeren voor het niet produceren van melk in plaats van hen te straffen met heffingen? Bij dit alles mag ook wel eens worden bedacht dat de kosten van de Europese landbouwmarkt maar 0,7 procent uitmaken van het bruto nationaal product van de negen EEG-landen, terwijl de landbouw van Nederland alleen al goed is voor een kwart van zijn export.

De Nederlandse, Duitse en Franse boeren hebben al gedreigd met acties als men in Brussel en Straatsburg de heilloze plannen van Gundelach zou doorzetten. Bij zulke acties zou de bevolking van Friesland, ook haar partijen en besturen, solidair met de boeren moeten zijn, want de economische toekomst van deze provincie is mee in 't geding. De Nederlandse boeren mo-

gen echter enige hoop putten uit het feit, dat Duitsland en Frankrijk met verkiezingen in het zicht geen maatregelen in de EEG zullen toestaan die de boeren in opstand brengen. N.

Zierikzeesche Nieuwsbode 1980-02-21

Kritiek op manier beheersing van melkproduktie

RIJSWIJK (ZH), 20-2. De beheersing van de melkproduktie, die de Europese Commissie met haar recente voorstellen wil bereiken, is op zichzelf een juiste doelstelling.

De marktontwikkeling gedurende de laatste twee maanden: een melkproduktievermindering door natuurlijke oorzaken, daardoor een prijsstijging, toont dat aan. De manier waarop de commissie tot produktiebeheersing wil komen: een „**superheffing**” op **meerproduktie**, die eigenlijk neerkomt op **contingentering**, is echter verkeerd.

Voorzitter drs. H. Schelhaas van het *Produktschap voor zuivel* betoogde dit in de woensdag gehouden bestuursvergadering.

De „Superheffing”

De kansen dat de superheffing politiek haalbaar zal zijn sloeg hij beslist niet hoog aan. In een vergadering van enkele leidinggevende zuivelmensen uit een aantal EEG-landen was hem vorige week gebleken, dat de bezwaren tegen de in feite door de Europese Commissie voorgestelde contingentering in andere lidstaten nog feller leven dan in Nederland.

Schelhaas pleitte nogmaals voor verbetering van al bestaande produktiebeperkende maatregelen en voor de mede door zijn Produktschap voorgestelde premieregeling voor vrijwillige melkproduktievermindering.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1980-02-21

Voorzitter zuivelproductschap:

Wél beheersing produktie melk, geen superheffing

RIJSWIJK (ANP) - De beheersing van de melkproduktie, die de Europese Commissie met haar recente voorstellen wil bereiken, is op zichzelf een juiste doelstelling. De marktontwikkeling gedurende de laatste twee maanden: een melkproduktievermindering door natuurlijke oorzaken, daardoor een prijsstijging, toont dat aan. De manier waarop de commissie tot produktiebeheersing wil komen: een „superheffing” op meerproduktie, die eigenlijk neerkomt op contingentering, is echter verkeerd.

Voorzitter drs. H. Schelhaas van het *produktschap voor zuivel* betoogde dit in de woensdag gehouden bestuursvergadering. De kansen dat de superheffing politiek haalbaar zal zijn sloeg bij beslist niet hoog aan. In een vergadering van enkele leidinggevende zuivelmensen uit een aantal EG-landen was hem vorige week gebleken, dat de bezwaren tegen de in feite door de Europese Commissie voorgestelde contingentering in andere lidstaten nog feller leven dan in Nederland. Schelhaas pleitte nogmaals voor verbetering van al bestaande produktiebeperkende maatregelen en voor de mede door zijn produktschap voorgestelde premieregeling voor vrijwillige melkproduktievermindering.

Over het marktverloop deelde drs. Schelhaas mee dat de zuivelwaarde, de theoretisch berekende opbrengst van de zuivelprodukten, de laatste twee maanden per kilo verwerkte melk ongeveer 3.5 cent hoger ligt dan de melkprijs, waarop vorig jaar bij het vaststellen van interventieprijzen voor boter en melkpoeder is gemikt. Ongewoon is zo'n prijsuitloop in de winter niet. maar het inkomensprobleem van de boer is er niet mee opgelost: deze prijsstijging is alleen al nodig om de sterk gestegen kosten op te vangen.

Oorzaken

Schelhaas noemde drie oorzaken van de prijsstijging: sinds begin november vorig jaar is de Nederlandse melkproductie vrijwel gelijk aan die van een jaar geleden; de wereldmelkproductie was vorig jaar slechts een half procent hoger dan in 1978; er is op het ogenblik een goede vraag op de wereldmarkt, als gevolg van politieke spanningen, toenemende koopkracht in olieproducerende landen en in nieuwe industrielanden, toenemende wereldvoedselschaarste.

Een van de argumenten waarmee drs. Schelhaas de vrijwillige melkproductiebeperking verdedigde en de superheffing aanviel was, dat het door de Europese commissie voorgestelde superheffingsstelsel veel ingrijpender is dan het door haar onuitvoerbaar en onbetaalbaar genoemde stelsel van vrijwillige beperking. De commissie heeft het vrijwillige beperkingsstelsel niet serieus overwogen, vermoedde Schelhaas. Want het administratieve instrumentarium dat zij voor haar superheffings of contingenteringssysteem wil gebruiken kan zonder meer gebruikt worden voor het andere, zoveel eenvoudiger systeem, dat bovendien vele malen het erin gestoken geld terug zou kunnen verdienen, zo meende hij.

Over het EG-landbouwbeleid in het algemeen gemeen en de manier waarop dat beoordeeld wordt merkte drs. Schelhaas op dat versimpeling van de waarheid de landbouwbelangen te kort dreigt te doen.

Wil de EG nieuwe taken beginnen – op zichzelf nuttig en nodig - dan moet het geld daarvoor komen uit de 98 procent van de middelen die de lidstaten nu nog voor zichzelf houden en niet uit fondsen voor het (gemeenschappelijk) landbouwbeleid.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1980-05-22

Schelhaas: ‘Boterberg verdwenen dankzij goede gang van zaken op de Nederlandse zuivelmarkt’

(Van onze redactie economie)

DE HAAG- Nederland heeft geen boterberg meer. Ook de grote voorraden magere melkpoeder zijn geruimd. Voor het eerst sinds het bestaan van de gemeenschappelijke zuivelmarkt heeft ons land nog slechts de beschikking over een kleine voorraad boter aan de lopende vraag te kunnen voldoen. „Dit is het meest duidelijke symptoom van de relatief goede gang zaken op de Nederlandse zuivelmarkt”. Dit zei drs. H. Schelhaas, voorzitter van het *Productschap voor Zuivel* tijdens een woensdag gehouden vergadering van het schap.

Als oorzaken van deze goede gang van zaken noemde hij onder meer:

- de melkproductie was de eerste vier maanden 1.5 procent lager dan in dezelfde periode van het vorig jaar,

- de produktie van vollemelkpoeder is met 52.000 ton 10 percent groter dan vorig jaar. In de afgelopen maanden is voor 50 percent meer uitgevoerd naar derde landen;
- ook de export van gecondenseerde melk naar derde landen ontwikkelt zich goed, in het begin van dit jaar nam de produktie met 4 percent toe.
- Door de grote exporten van kaas eind 1979, omstond begin 1980 een krapte. Door de iets tegenvallende export in de eerste maanden van dit jaar, kwam de voorraadpositie weer in evenwicht

Drs. Schelhaas zei dat ook in andere EEG-landen de zuivelvoorraden vrijwel zijn afgebouwd

Provinciale Zeeuwse Courant, 1980-06-11

Uitvloeisel voorzichtig financieel beleid

EG-commissie bezuinigt op exportsubsidies

BRUSSEL (ANP) - De EG-commissie in Brussel heeft dinsdag besloten forse verminderingen te gaan toepassen op de exportsubsidies die tot dusverre verstrekt werden op boter, magere melkpoeder en boterolie. Die reducties in de uitkeringen zijn aangebracht, aldus een woordvoerder van de commissie, omdat men ervan overtuigd is dat men in elk geval totdat de Europese ministerraad en het Europees parlement de EG-begroting voor dit jaar hebben aanvaard, een uiterst voorzichtig financieel beleid moet voeren.

De exportrestitutie voor magere-melkpoeder is teruggebracht van 50 tot 30 Europese rekeenheden per honderd kilo, dat wil zeggen van 137,50 gulden tot 82,50 gulden per honderd kilo. Dat betekent dat de uitvoersubsidie op dit produkt nu ongeveer een derde is van die welke vorig jaar juni gold. De exportrestitutie voor boter is teruggebracht van 163 tot 100 Europese rekeenheden per honderd kilo, dat is van 448,25 tot 275.- gulden per honderd kilo. Dat wil zeggen dat de exportsubsidie voor boter nu op ongeveer de helft ligt van die welke eind vorig jaar nog gold.

De exportrestitutie op boterolie is teruggebracht van 212 tot 130 Europese rekeenheden per honderd kilo. Dat betekent dat de exportsubsidie voor dit produkt nu op ongeveer een derde ligt van het bedrag van een jaar geleden.

Uitvoer

De commissie is van mening dat deze maatregelen de export van genoemde produkten bepaald niet meteen stil zal leggen. De uitvoer van boter bijvoorbeeld zal dit jaar even groot, zo niet groter, zijn dan vorig jaar. Verwacht wordt een export van 435.000 ton boter plus boterolie samen.

De magere-melkpoeder-export zal maar iets beneden die van vorig jaar liggen, toen ze 480.000 ton omvatte. De commissie meent dat er dit jaar ook minder druk op de interventie (het innemen tegen vastgestelde prijzen) staat. In de eerste plaats wordt melk veel meer dan vroeger omgezet in kaas en volle-melkpoeder die gemakkelijker afgezet worden. Maar ook zal de boterproduktie dit jaar 2,5 percent lager liggen dan vorig jaar en de produktie van magere-melkpoeder zal 3 percent beneden die van 1979 blijven.

De voorraden in de interventiepakhuizen van de EG zijn op dit moment gering vergeleken met vorige jaren. Er ligt nu bijvoorbeeld slechts 154.000 ton magere-melkpoeder opgeslagen, terwijl dat vorig jaar in dezelfde periode 445.000 ton was. Ooit werd een voorraad van 1,4 miljoen ton bereikt. Aan boter heeft de EG nu 254.000 ton in interventieopslag, terwijl dat in juni vorig jaar 331.000 ton was en ooit wel eens 350.000 ton geweest is.

Forse export, zowel aan het eind van vorig jaar als in het begin van dit jaar, zijn daar oorzaak van. De export van boter naar de Sowjet-Unie, zo tekent de commissie nog aan, ligt dit jaar nog beneden het traditionele volume.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 12/06/1980; p. 6/10

RIJSWIJK. „Te fors” noemt drs. H. Schelhaas, voorzitter van het Produktschap voor Zuivel, de door de Europese Commissie aangekondigde drastische vermindering van de exportrestituties op magere melkpoeder, boter en boterolie.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1980-08-01

Koeien trekken zich niet veel aan van het weer en geven melk

DEN HAAG, 31-7. Het vooruitzicht op een wat zorgelijke staltijd met niet al te veel voer verhindert de Nederlandse koeien niet in deze zonderlinge zomer flink wat melk te geven: bij erg nat weer wat minder, bij droog weer wat meer, maar week voor week meer dan een jaar tevoren.

Voordat half juni de zes regenrijke weken begonnen, had de melkaflevering juist een rekorduitschieter boven het peil van een jaar tevoren bereikt: zeven procent meer. In de natte periode zakte het af tot resp. 3 en 0,7 procent meer dan een jaar eerder in de weken eindigend op 12 en 19 juni.

Het *Produktschap voor Zuivel*, dat deze cijfers op papier heeft staan, heeft van de periode sinds 22 juli, de dag waarop de zon aan het Nederlandse zwerk terugkeerde, nog niet meer dan een indruk. Die indruk is dat de aflevering in de week tot 26 juli wel weer een paar procenten boven die van een jaar geleden kan zijn geweest.

Ruwvoederpositie

Het produktschap voorziet dat de ruwvoederpositie in de komende staltijd niet zo heel veel zal verschillen van die van de afgelopen staltijd. Door te droog weer en te nat weer na half juni heeft de ruwvoederwinning dit jaar een flinke klap gekregen, vooral kwalitatief, maar vorig jaar was er ook al zoiets aan de hand.

Slechter dan vorig jaar zullen de koeien het in de komende staltijd echter hebben, zo meent het produktschap, als de snijmais deze zomer niet goed meer bijkomt van de regenellende. Die snijmais heeft een flink aandeel in het wintervoerpakket: de afgelopen winter ongeveer twintig procent, tegen kuilgras 64 en hooi 12 procent.

Te lang gras

Volgens het proefstation voor de rundveehouderij in Lelystad hebben de veehouders, sinds het vorige week weer droog is geworden, een behoorlijke hoeveelheid ruwvoeder kunnen winnen onder gunstige omstandigheden. Wel is veel gras binnengekomen dat, ten koste van de voederwaarde, te lang is geworden, terwijl boeren in de overstromde gebieden langs de rivieren nog helemaal geen voer hebben kunnen winnen. Erg best staat het er al met al met de wintervoederverzorging nog niet voor, meent het proefstation.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1980-08-22

Jaarvergadering Produktschap Zuivel

Boterberg slinkt, maar EEG zuivelprobleem niet opgelost

RIJSWIJK, 21-8. Vooropgesteld dat het Europese zuivelprobleem geenszins is opgelost, kan worden geconstateerd dat tot dusver het grotere melkaanbod in de EEG niet heeft geleid tot grotere voorraden. Integendeel, medio augustus bedroeg de voorraad boter in openbare opslag 213.000 ton tegen 336.000 ton op het vergelijkbare tijdstip in 1979, terwijl onder de z.g. particuliere opslagregeling 167.000 ton boter was weggezet tegenover 212.000 ton vorig jaar. Dit betekent dat onder de officiële EEG-regelingen er per half augustus in totaal ca. 176.000 ton boter minder in voorraad was dan vorig jaar.

Deze problematiek kwam aan de orde tijdens de openbare bestuursvergadering op woensdag 20 augustus van het *Produktschap voor de Zuivel*.

De huidige EEG-zuivelvoorraden zijn niet veel meer dan molshopen vergeleken met de bergen van enige jaren terug. Voorzover nu kan overzien, zullen ze dit - met alle voorbehoud die de ongewisse zuivelmarkt vereist - waarschijnlijk tot het voorjaar 1981 blijven.

Volgens de prognose zal er eind maart 1981 - het begin van het nieuwe produktieseizoen - niet meer dan ca. 100 à 150.000 ton boter en evenveel mager melkpoeder in voorraad zijn, hetgeen gewenste reservevoorraden genoemd kunnen worden.

Wereldmarkt

De situatie op de wereldmarkt in de eerste helft van 1980 is als volgt, samen te vatten: in de westelijke landen (inkl. de Verenigde Staten) een stijgende melkaanvoer, tegenover een gelijkblijvende of licht stijgende vraag, in Rusland een daling van maar liefst 4,5 % en een toenemende vraag naar melk en zuivelprodukten, terwijl in de ontwikkelingslanden de melkproduktie ongeveer gelijk bleef en de vraag naar zuivelprodukten sterk steeg. Op vele markten is de EEG momenteel vrijwel de enige aanbieder.

Export

De export naar derde landen vindt - dankzij het systeem van pre-fixaties - steeds plaats tegen de relatief hoge exportrestituties van enkele maanden geleden. Eerst over enkele maanden - in november voor boter en in februari voor mager melkpoeder - worden de sterk verlaagde exportrestituties over de gehele linie van kracht.

De vrees is, dat tegen deze restituties nauwelijks nog uitvoer van enige omvang mogelijk zal zijn. De zuivelexport naar derde landen heeft de EEG dus het eerste halfjaar aanmerkelijk méér geld gekost. Hier tegenover staat echter de reeds gemelde afbouw van de voorraden bo-

ter en mager melkpoeder met als gevolg aanzienlijk lagere interventiekosten nu en in de nabije toekomst.

De EEG-zuivelmarkt is momenteel „schoon” en zal dit naar verwachting ook minstens tot het voorjaar van 1981 kunnen blijven. En hoewel het Europese zuivelprobleem hiermee nog geenszins is opgelost, is dit toch een hele stap vooruit vergeleken met enige jaren terug.

Productie ontwikkeling

De ontwikkeling van productie en afzet in de eerste zeven maanden van 1980 in ons land is als volgt samen te vatten:

- De reeds vermelde gering stijging van de melkproductie (+ 1%);
- Een toename van de kaasproductie met 3%;
- Een belangrijke toename van de productie van vol melkpoeder (+ 18%);
- Een toename van de productie van gekondenseerde melk (+ 4%);
- Een stabiele consumptiemelkafzet;
- Een ca. f3,- per 100 kg hogere zuivelwaarde;
- Een als gevolg van bovenstaande ontwikkelingen - belangrijk lagere productie van boter (-16%) en mager melkpoeder (-18%).

Veevoeder tekort

In de EEG hadden in de achterliggende jaren productiebeperkende maatregelen genomen moeten worden, en het zou op zichzelf zinvol zijn te bepleiten, dat deze alsnog in de komende hersfst worden getroffen.

Er wordt nog niet aan forse maatregelen gedacht, zoals een superheffing of de invoering van een contingenteringssysteem, maar aan minder ver reikende ingrepen zoals een stimulering van produkties waaraan in de EEG een tekort is - zo is er momenteel bijv. een groot tekort aan bos, terwijl de Gemeenschap verder een tekort aan veevoeder heeft - voorts aan het instellen van een scheurpremie en invoering van een regeling voor een vrijwillige beperking, van de melkproductie. Tezamen met de goede vraag uit de derde wereld zouden deze maatregelen een merkbare invloed kunnen hebben op de zuivelmarkt.

Melkprijzen

Van 93% van de door veehouders aan Nederlandse fabrieken afgeleverde melk zijn de betaalde melkprijzen over 1979 inmiddels bekend.

Voor 100 kg melk met 3,7 vet werd gemiddeld f56,70 uitbetaald. Dat is ca. f0,30 meer dan in 1978.

Vergelijkt men deze gemiddeld uitbetaalde melkprijs met de richtprijs, dan blijkt dat de melkprijs in 1979 ca. f1,48 op de richtprijs achter lag. In 1978 was dit f1,16.

De gemiddeld uitbetaalde prijzen per 100 kg melk met 3,7 vet bedroegen in de regio 's Noord, Oost, West en Zuid achtereenvolgens ca. f57,50, f56,50, f56,- en f56,35. Dit betekent voor de regio Noord een daling t.o.v. 1978 met ca. f0,15 en voor de regio's een stijging met resp. f0,65, f0,30 en f0,25 per 100 kg melk.

De verschillen tussen de regio's wat betreft de werkelijk uitbetaalde melkprijs zijn in 1979 dus kleiner geworden. De bij het werkelijke vetgehalte gemiddeld uitbetaalde melkprijs in 1979 bedraagt ca. f59,10. De uitkomsten in de regio's Noord, Oost, West en Zuid waren resp. f60,90, f58,90, f57,80 en f57,90.

De prijs van melk vrij gelaten

DEN HAAG, 1-9. Van maandag 1 september af, is de prijs van melk bij verkoop aan de consument vrij. De minimumprijs voor verpakte volle melk, reeds geruime tijd *f* 1.04 per liter, geldt niet meer.

Het Koninklijk Besluit, waarbij het bestuur van het *produktschap voor zuivel* de bevoegdheid kreeg tot vaststelling van een minimumprijs, heeft per 1 september zijn geldigheid verloren. Bij besprekingen met het ministerie van Economische Zaken, eind vorige week, heeft het produktschap gepleit voor verlenging van zijn bevoegdheid, maar het ministerie weigerde dit.

Wel kreeg het produktschap, naar van die kant werd meegedeeld. De toezegging dat er op nieuw een regeling zal komen als de vrije prijs tot moeilijkheden zou blijken te leiden.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1980-09-04

Vrijlaten minimum melkprijs gaat niet door

Van Aardenne herstelt minimumprijs voor melk

(Van onze redactie economie)

DEN HAAG - De enkele dagen geleden uitgebroken „melkrijsoorlog” zal weer snel afgelopen zijn, waarschijnlijk volgende week. Minister Van Aardenne (economische zaken), die per 1 september de wettelijke minimumprijsregeling voor melk losliet, zal ervoor zorgen dat de regeling op korte termijn opnieuw van kracht wordt. Dat beloofde hij woensdag de Tweede Kamer vlak voordat vandaag een interpellatiedebat over dit onderwerp zou worden gehouden. Die discussie gaat niet door, aangezien VVD'er Van Erp, die wilde interpelleren, er nu van afziet omdat hij tevreden is met Van Aardenne's antwoord.

Blijft het feit dat de minister zo kort voordat de bevoegdheid afliep, vorige week vrijdag, pas overleg voerde. Zijn ministerie was door het *produktschap zuivel* en door organisaties uit de levensmiddelen- en melkhandel gewaarschuwd voor het opnieuw losbarsten van „prijsstunts”, die dan ook niet zijn uitgebleven. Van die kant vraagt men zich af waarom het ministerie niet naar die raadgevingen heeft geluisterd. De minimummelkprijs, zo zegt een deskundige, heeft namelijk gewerkt als een element dat ordening in de markt bracht. Als dit instrument er niet is worden kleine ondernemingen zonder meer „uitgemoord”, omdat de grootwinkelbedrijven hun kans grijpen en het leeuwendeel van de melkafzet naar zich toe trekken.

Ook voor veel consumenten, zoals ouderen is het verdwijnen van de zelfstandige melkhandel bijzonder nadelig. De afgelopen dagen is van alle kanten zware druk uitgeoefend op de minister om te komen tot herstel van de oude situatie en is aandrang op de Tweede Kamer uitgeoefend om zich met de zaak te bemoeien. De melkhandel had al met acties bedreigd en ook van de kant van sommige grootwinkelbedrijven was te kennen gegeven dat zij niet van deze chaos waren gediend. De nieuw vast te stellen minimumprijs zal vermoedelijk hoger liggen dan *f* 1.04. het tot 1 september geldende bedrag.

Minister: teleurgesteld

Nadat maandag grootwinkelbedrijven te kennen gaven weer te zullen „stunten” met de prijs, omdat die nu vrij is, zodat een chaotische situatie ontstond, had Van Aardenne’s ministerie al laten weten in zo’n geval de regeling weer in het leven te roepen. Er is nu een koninklijk besluit op dit punt te verwachten.

De minister is er, zo zegt hij, bij het niet verlengen van de regeling, van uitgegaan dat het bedrijfsleven in staat moest worden geacht ook zonder minimumprijzen te kunnen komen tot verantwoorde prijsvorming. Van Aardenne toont zich nu teleurgesteld dat men „daartoe kennelijk niet in staat is” De minister zegt in zijn brief aan de Kamer „dat de voorbereiding om opnieuw in te grijpen in de prijsvorming van melk al in een vergevorderd stadium is en afkondiging van het desbetreffende koninklijk besluit op een termijn van enkele dagen is te verwachten”.

Het *Produktschap Zuivel* moet de ondertekening van dit besluit afwachten om daarna bijeen te komen en van zijn bevoegdheid gebruik te maken. Vanwege deze procedure zal het dan ook enige tijd duren voordat er weer „een bodem in de markt ligt”, dat wil zeggen een wettelijke minimumprijs, die moet worden nageleefd. De regeling zal - naar men hoopt - in de eerste dagen van de volgende week zijn beslag krijgen. Dan is de „storm in het glas melk” dus weer bedwongen. Over dat feit hebben betrokkenen zich woensdag alvast gematigd tevreden getoond.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1980-09-06

Woensdag weer minimumprijs volle melk

DEN HAAG - Woensdag 10 september zal er weer een minimumprijs prijs voor verpakte volle melk bestaan, staan, zo wordt verwacht. De prijs zal hoger liggen dan voor 1 september, toen de regeling afliep, met een „melkprijsoorlog” als gevolg. In plaats van f 1.04 wordt nu gemikt op f 1.07 of f 1.08 per pak. Het bestuur van het *Produktschap zuivel* vergadert dinsdag 9 september om, door middel van een verordening de prijs voor de volle melk te bepalen. Aangenomen wordt dat op die dag het Koninklijk Besluit, waarbij aan het produktschap opnieuw de prijsbevoegdheid wordt verleend, van kracht zal zijn geworden. De dag daarna kan de „bodem” dan weer in de markt zijn gelegd.

Leeuwarder Courant, 1980-09-10

Jan Nijland stuitte melkcontingenten in CBTB-zuivel

BIDDINHUIZEN. - Enkele oudere Friese boeren leken de enigen te zijn, dit de contingentering van de Melkproductie verwierpen. Ze deden dat energiek tijdens de bespreking van het zuivelbeleid op de bondsdag in de Nederlandse *Christelijke Boeren- en Tuindersbond* op de Flevohof. Ze hadden daarbij sectievoorzitter Jan Nijland op hun hand. Deze liet op een gegeven moment een proefstemming bij hand opsteken houden en toen waren er van de 150 aanwezigen een dertigtal, dat voor die contingentering was.

Tijdens de besprekingen zelf leek dat even anders uit te pakken, want de ene spreker na de andere, meest jongeren, pleitte voor contingentering, maar elk verstond daar nog wat anders onder dan de vorige spreker. Er kwam een voorstel om mensen met dertig koeien bij contingentering in ieder geval de gelegenheid te geven door te groeien naar 40, waarbij degenen met 80 wat moesten inleveren. Prompt kwam daarop uit een andere hoek van de zaal de mededeling dat het gemiddelde in de EEG op elf koeien per bedrijf ligt, zodat er dan nog wel wat groei-mogelijkheden waren.

Die melkproductie moet echter beperkt worden. Dat was ook de conclusie, die Jan Nijland, voorzitter van de Friese CBTB, uit de besprekingen trok. We zien met angst en beven de toekomst tegemoet, zei hij. Bij uitbreiding van de produktie dient de uiterste voorzichtigheid betracht te worden. De acht andere EEG-landen liggen op de loer om de produktie van Nederland over te nemen en Nijland was er niet zo erg zeker van, dat na een contingentering van de melkproductie de Nederlandse boeren wel weer aan de bak zouden komen.

Toen Nijland de aanwezigen voor een proefstemming had opgeroepen kwam de vice-voorzitter van de Friese CBTB, de heer Johannes Huisman, in verzet. Hij achtte de vraag van Nijland niet juist, omdat de discussie nog niet afgelopen was. Nijland meende namens de sectie, dat er voor contingentering eerst overleg gevoerd zou moeten worden met andere landen. Anders ja-gen wij de veehouderij in Nederland de vernieling in, zei hij. Een van de andere conclusies van de sectie zuivel was, dat de EEG-heffing op het melkgeld, de medeverantwoordelijkheidsheffing, gebruikt moet worden om de zuivelmarkt verder schoon te houden. De standpunten zullen bij de verdere uitwerking van het beleid van de CBTB nader uitgewerkt worden.

Bondsvoorzitter Piet Bukman zei in zijn jaarrede - zoals gedeeltelijke opgenomen in onze vorige editie - dat de onlustgevoelens in de landbouw terecht zijn en dat het weerstandsvermogen van de bedrijven terugloopt. Het overheidsbeleid inzake de zelfstandigen wreeft zich. Hij laakte de zorgeloze en kortzichtige commentaren rond de betrekkelijk gunstige situatie op de zuivelmarkt, alsof die alleen bepalend is voor de toekomst van het EEG-landbouwbeleid. Wat er in de landbouwpolitiek aan de orde is is veel fundamenteler dan wat we de afgelopen tien tot vijftien jaar met elkaar hebben besproken, zei Bukman. Wat de medeverantwoordelijkheidsheffing (EEG) op de melk betreft, zei hij, dat deze niet het beoogde effect heeft; de heffing is verworpen tot medefinanciering zonder uitzicht op betere tijden.

Drs. Rinse Zijlstra van Drachten gaf in een toespraak zijn visie op de EEG, die hij ondanks zijn „lekken en brekken, lekken en gebreken” in stand wilde houden. In Nederland is de tijd van de grote uitdeling voorbij en Zijlstra verwachtte een daling van de koopkracht van 0.5 tot 3,5 procent. Om uit de moeilijkheden te komen zal o.a. de arbeidsethiek of het plichtsbesef weer naar voren moeten komen. De discussies in de Tweede Kamer dienen inzake de sociale vraagstukken een zakelijker inslag te krijgen dan ze de laatste tijd hebben.

Drs. Zijlstra schetste de dreigende en de aanwezige voedselnood in de wereld. De honger zal voor drie miljard mensen een wezenlijke bedreiging vormen, zei hij. Voor de Nederlandse landbouw ligt in die wereld een belangrijke opgave, al houdt dat niet in, dat we de hongergebieden als dumpzones voor onze overschotten gaan beschouwen.

Kritiek op de zuivel is veel te overdreven

Rinse Zijlstra voor zuivelbond FNZ:

LEEWARDEN - De omvang van de kritiek op de zuivelpolitiek staat in geen verhouding tot de omvang van het financiële probleem, dat hiermee aan de orde is. Niettemin achtte dr. Rinse Zijlstra zich vanmiddag in de Harmonie te Leeuwarden, waar hij de algemene vergadering van de zuivelbond FNZ opende, realist genoeg om te weten, dat zijn becijferingen en conclusies het helaas, zoals hij zei, af moesten leggen tegen de beeldvorming, die rond de zuivelsector is ontstaan.

Drs. Zijlstra meende, dat er gewerkt moest worden aan een positieve beeldvorming van de zuivel; dat is bitter hard nodig in een land overvloeiende van melk en in een tijd, waarin veranderingen in de landbouwpolitiek op til zijn. Om financiële redenen is er kritiek op de zuivelpolitiek, maar de discussies over oplossingen zijn verwarrend en nog weinig eenduidig. De uitgaven voor de gemeenschappelijke landbouwpolitiek bedragen een procent van de overheidsuitgaven in de EEG-landen en dat is gezien de kritiek niet veel.

Het ene na het andere plan voor een oplossing van de zuivelproblemen wordt bedacht. Er zijn mensen, die een oplossing met algemene middelen nastreven en anderen, de detaillisten, die dat willen doen door ingrijpen in de individuele bedrijfsvoering van de boer. Zijlstra verzette zich daar tegen, omdat contingentering van de melkproductie per bedrijf voor de Nederlandse boeren verkeerd uitpakt; overigens noemde hij deze contingentering een vrijwel onmogelijke opgave.

In de discussie hanteert men het begrip zuivelbeleid met verschillende doeleinden. Het uitgangspunt van de FNZ is volgens Zijlstra, dat de veehouder op zijn bedrijf primair verantwoordelijk is en blijft voor omvang en aard van zijn produktie. Bestuur en directie van de zuivelcoöperatie zijn aansluitend daarop primair verantwoordelijk voor beslissingen inzake verwerking en afzet, waarbij de overheid de verantwoordelijkheid niet overneemt. Zuivelpolitiek zal daarbij nooit een inkomensgarantiepolitiek zijn.

Als het echter om een redelijk inkomen gaat, dan is een behoorlijk evenwicht tussen vraag en aanbod van belang. Produktiestabilisatie in de EEG is een zaak van welbegrepen eigenbelang. Als financieel-politieke realiteit dient volgens Zijlstra erkend te worden, dat een herziening van de landbouwpolitiek met name ten doel zal hebben het vaststellen van financiële limieten. Drs. Zijlstra pleitte in dit kader opnieuw voor een Europees overleg, waarbij EEG-Commissie, raad van ministers en bedrijfsleven deelnemen.

Doel van het gesprek zou moeten zijn de opstelling van een soort raamovereenkomst o.a. over het produktieniveau, die zich over een reeks van jaren zou moeten uitstrekken. Wanneer de uitgetrokken bedragen onvoldoende zouden zijn, zou de hoogte van de medefinancieringsheffing in de beschouwing kunnen worden betrokken, aldus Zijlstra. Zo lang zou de heffingschroef bij de boer niet aangedraaid moeten worden. Het is immers te dol om steeds grotere bedragen van veehouders te innen zonder op enigerlei wijze over zin en bestemming een akkoord te hebben bereikt.

Zijlstra meende, dat men in de zuivel voor een beslissende keuze komt. Vast staat, dat het huidige beleid niet ongewijzigd wordt voortgezet. Voor hem stond ook vast, dat een individuele contingentering als een irreëel middel moet worden beschouwd. Dan blijft de weg van de globale EEG-produktiecontingentering over, waarbij de individuele verantwoordelijkheid behouden blijft en de financiële verantwoordelijkheid duidelijker wordt afgepaald.

Als die keuze niet gemaakt wordt, dreigt de zuivelpolitiek het tournooiveld van een soort ideologisch steekspel te worden. Interessant, maar weinig effectief, maar het is ook een riskante belangenstrijd tussen kleine, middelgrote en grote veehouders.

Over de organisatie van de zuivelindustrie sprekende zei de voorzitter van de 80-jarige FNZ, dat er in het Noorden de komende jaren nog de meeste beweging zal zijn. De positie van de regionale zuivelbonden, als de Friese Zuivelbond, is afhankelijk van dat fusie- en integratieproces. De zuivelbonden kunnen opgaan in geïntegreerde ondernemingen óf zij blijven zich bezig houden met algemene zuivelbelangenbehartiging. De taken zullen opnieuw scherp en doelbewust geformuleerd moeten worden. De FNZ zelf zal niet opgaan in een geïntegreerde nationale zuivelonderneming. Niet alleen dat deze onwaarschijnlijk is, maar naar Zijlstra's mening ook onwenselijk.

De belangenbehartiging in de zuivelsector is nu verbrokkeld en onsamenvattend en dient daarom volgens Zijlstra kritisch beschouwd te worden. Er is niet alleen sprake van verbrokkeling, maar ook van weinig coördinatie, onvoldoende gebruik van gemeenschappelijke deskundigheid en teveel competentie. De FNZ wil in de komende maanden pogingen doen daarin verbetering te brengen. Zelf zal de FNZ in eigen huis ook orde op zaken stellen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1980-10-16

Boter-export steeg aanzienlijk

Zuivelmarkt biedt vriendelijk aanzien

RIJSWIJK (ANP) - De zuivelmarkt ziet er op dit moment 'vriendelijk' uit. Dit heeft drs. Harm Schelhaas, voorzitter van het *produkschap voor zuivel*, woensdag op een openbare vergadering van het schap in Rijswijk gezegd.

In de eerste negen maanden van dit jaar steeg de export van boter. Bovendien steeg de afzet in het binnenland aanmerkelijk: 20 procent meer dan vorig jaar. De produktie van boter in ons land daalde daarentegen in de eerste negen maanden met 16,5 procent.

De produktie van kaas steeg in deze periode met ongeveer 2,5 procent. Een toenemende binnenlandse afzet ging gepaard met een lichte daling van de export.

Volgens voorzitter Schelhaas daalde, zoals verwacht, de produktie van magere melkpoeder. Oorzaak hiervan is de toegenomen vraag naar 'volle' produkten. Zo steeg de produktie van niet-mager melkpoeder, vooral dankzij een zeer goede afzet naar derde landen, met bijna een kwart. De produktie van gecondenseerde melk steeg met 4 procent en in deze sector steeg de produktie van volle ongesuikerde gecondenseerde melk zelfs met 7 procent.

In de EG als geheel steeg de melkproduktie in de eerste twee kwartalen met slechts 1,4 procent. De grootste stijging deed zich voor in Frankrijk en West-Duitsland. De Nederlandse produktie steeg met 2,5 procent. In België, Engeland, Ierland en Denemarken daalde de aanvoer van melk

Opmerkelijk hierbij is dat de grootste stijging van de melkproduktie zich voordeed in die landen die voorstander zijn van contingentering van de melkproduktie.

De gemiddeld uitbetaalde melkprijs voor 1979 was ongeveer twee gulden per 100 kilo hoger dan de berekende netto-prijs. Tussen de uitbetaalde melkprijzen kwamen per regio, en in nog sterkere mate per individuele onderneming, aanzienlijke verschillen voor.

Leeuwarder Courant, 1980-12-16

Drs. Joris Schouten in Bergum:

Zuivelfabriek moet superheffing innen

BERGUM - Drs. Joris Schouten, voorzitter van de *Katholieke Nederlandse Boeren- en Tuindersbond*, heeft gisteravond op een vergadering van de *CBTB* van Tietjerksteradeel nog eens gepleit voor een superheffing van zestig tot zeventig procent op melk, die meer wordt geproduceerd dan op dit ogenblik. Hij wilde de heffing op 1 april 1981 laten ingaan en 1980 als basis hanteren. Wie moet die heffing innen? vroeg iemand in de zaal. De directeur van de zuivelfabriek? Nou, dan leeft die niet lang. Drs. Schouten vond toch dat de heffing via de zuivelfabriek binnen zal moeten komen. Daar heeft men namelijk de beste controle mogelijkheden.

„Nu zal men, zeggen: daar is een zuivelfabriek niet voor. Dat is waar, maar die staat wel ten dienste van de boeren”. Een ander vroeg hoe hij die individuele heffing wilde uitvoeren. Drs. Schouten: „Ik moet u zeggen dat ik dat niet weet”. Hij was er van overtuigd dat men tegen moeilijkheden aan zou lopen. Eerst wilde hij echter een standpunt bepalen. Daarna zou men eens moeten kijken of er uitzonderingen mogelijk zouden kunnen zijn voor jonge boeren, die net een bedrijf hebben overgenomen of voor boeren, die net veel geïnvesteerd hebben.

Wanneer men een omgekeerde volgorde zou nemen komt er niets van terecht. „En dan gaander ik u dat op een andere manier wel last krijgt”. De heffing moet niet gaan over een hoeveelheid melk per hectare want dan is Nederland de klos. De boeren in de andere EEG-landen zouden er dan vrijwel buiten vallen. Ook moet men niet een bepaalde hoeveelheid melk per koe als uitgangspunt nemen, want dan vallen de klappen het hardst in Noordholland en Friesland. Nee, gewoon de opbrengst per bedrijf als basis nemen, aldus de heer Schouten.

Van de opbrengst – „maar ik hoop niet dat die er komt, want dat zou nog meer melk betekenen”- moeten exportsubsidies betaald worden. Iemand uit de zaal zag liever een superprijs met daarnaast een contingentering en Bonne Antonides voorspelde, zwanger in onheil: „De hiele EEG keilt hartstikke yn elkoar. De hiele bakkerij giet nei syn groatsje”.

Er is nog een mogelijkheid om de melkstroom in te dammen, zo zei de heer Schouten. Die zou via de teelt van suikerbieten moeten lopen. Nu wordt het contractenstelsel gehanteerd. Dat komt neer op 120.000 hektare suikerbieten per jaar. Zou men overgaan naar het mengprijsstelsel dan zouden er wellicht 10.000 hektare suikerbieten bijkomen. In de veenkolonie-

ën zou dan wat met suikerbieten gedaan kunnen worden en mogelijk dat een veehouder een weiland er voor om zou willen ploegen.

De heer Schouten vond verder dat er een prijsverhoging voor de landbouw van ongeveer vijftien procent moet komen. Dat betekent wel een verhoging van de kosten van het levensonderhoud met tien procent, „maar wij mogen niet het kind van de rekening worden”.

De ontwikkeling van de varkenshouderij noemde hij een „economisch wonder”. In een paar jaar tijd is de aflevering in Nederland gestegen van 4.5 miljoen varkens naar 15,5 miljoen.

Andere EEG-landen proberen nu dammen tegen het Nederlandse varkensvlees op te werpen.

[.....]

Provinciale Zeeuwse Courant, 31/12/1980; p. 3/57

ZUIVELARCHIEF VERBRAND

RIJSWIJK (ANP) – Het archief van het produktschap voor zuivel in Rijswijk is dinsdagmiddag door een brand grotendeels verwoest. Volgens de brandweer, die ongeveer drie uur bezig is geweest met het blussen van de brand, is de schade aanzienlijk.

De brand brak rond half vier uit op de bovenste etage van het gebouw waarin het produktschap gevestigd is. Volgens de brandweer van Rijswijk ontstond de brand door nog onbekende oorzaak in de archiefruimte van het produktschap. De meeste schade zou zijn ontstaan door de hevige rookontwikkeling. Er deden zich geen persoonlijke ongelukken voor.